

Inhoud

Voorwoord	5
1 Levensloop en ontwikkeling	11
1.1 Een levensverhaal	11
1.2 Alledaagse en wetenschappelijke kennis over de levensloop	15
1.3 Ontwikkelingspsychologie en levensloopspsychologie	18
1.4 Wat is menselijke ontwikkeling?	19
1.5 De levensloopbenadering: een nadere uitwerking	29
1.6 Stadia in de levensloop	39
1.7 Ontwikkelingslijnen	40
1.8 Onderzoeksmethoden	41
2 Jongvolwassenen	45
2.1 Eén of twee stadia?	46
2.2 Fysiologische ontwikkeling	48
2.3 Cognitieve ontwikkeling	66
2.4 Emotionele ontwikkeling en coping	71
2.5 Ontwikkeling van de persoonlijkheid	77
2.6 Sociale ontwikkeling	90
2.7 Idiosyncratische ontwikkeling	113
3 Jongvolwassenen: samenwonen, huwelijk en (echt)scheiding	115
3.1 ‘Tot de dood ons scheidt’	116
3.2 Geluk en tevredenheid in een partnerrelatie	119
3.3 Kan men een scheiding voorzien?	125
3.4 Waarom zijn er méér scheidingen?	128
3.5 Het scheidingsproces	131
3.6 Wat zijn de gevolgen van echtscheiding?	133
3.7 Interventiemogelijkheden	140

4	Jongvolwassenen: ouderschap	143
4.1	Gewenst ouderschap	144
4.2	De transitie naar ouderschap	147
4.3	Intergenerationele overdracht van 'vaderen' en 'moederen'	152
4.4	Ouderschap als bron van persoonlijke ontwikkeling	154
4.5	Stadia in de ontwikkeling van het ouderschap	155
4.6	Interventieprogramma's	159
5	Volwassenen	161
5.1	Fysiologische ontwikkeling	163
5.2	Cognitieve ontwikkeling	170
5.3	Emotionele ontwikkeling en coping	176
5.4	Ontwikkeling van de persoonlijkheid	179
5.5	Sociale ontwikkeling	199
5.6	Idiosyncratische ontwikkeling	215
6	Volwassenen: vrouwen in de overgang	217
6.1	Het proces van de overgang	218
6.2	Onderzoeksmodellen met betrekking tot de overgang	220
6.3	Veranderingen en klachten	225
6.4	Gevolgen van de overgang op langere termijn	228
6.5	Overgangsklachten en problemen rond seksuele disfunctie behandelen?	229
7	Volwassenen: grootouderschap	233
7.1	Beelden van grootouders en grootouderschap	234
7.2	Grootouderschap in de loop van de tijd	239
7.3	Relatiestijlen van grootouders	242
7.4	Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, die het grootouderschap mede vormgeven	244
7.5	Individuele factoren, die een rol spelen bij het uitoefenen van de grootouderrol	248
7.6	De betekenis van het grootouderschap voor grootouders	255
7.7	Directe en indirecte invloeden van grootouders op kleinkinderen	256
8	Oudere volwassenen: jonge ouders	261
8.1	Beelden, stereotypen en attitudes	264
8.2	Fysiologische ontwikkeling	271
8.3	Cognitieve ontwikkeling	283
8.4	Emotionele ontwikkeling en coping	297

8.5	Ontwikkeling van de persoonlijkheid	299
8.6	Sociale ontwikkeling	310
8.7	Idiosyncratische ontwikkeling	320
9	Ouderen: pensionering	323
9.1	De actuele situatie met betrekking tot pensionering	324
9.2	Visies op pensionering	326
9.3	Redenen om te stoppen met werken	327
9.4	Het proces van pensionering	331
9.5	Beleving van de pensionering op korte en langere termijn	338
9.6	Een doorstart na de pensionering	342
10	Ouderen: zingeving	347
10.1	Inleiding	348
10.2	Wat is persoonlijke zingeving?	349
10.3	Kenmerken van zingeving	349
10.4	Zingevingbronnen en domeinen van zingeving	351
10.5	Wat leidt tot het ervaren van zin c.q. zinloosheid?	353
10.6	Zingeving gedurende de levensloop	355
10.7	Hulpverlening bij zinsvragen	357
10.8	De zin van ouder worden	358
11	Oudere ouderen en eeuwelingen	361
11.1	Fysiologische ontwikkeling	362
11.2	Cognitieve ontwikkeling	372
11.3	Ontwikkeling van de persoonlijkheid	378
11.4	Sociale ontwikkeling	380
11.5	Eeuwelingen of centenarians	386
11.6	Idiosyncratische ontwikkeling	391
	Bijlage 1	393
	Literatuur	395
	Register	419